

Odborníci u kulatého stolu řešili, jak vymýtit rakovinu. Nositeli nebezpečných virů jsou i muži

19.6.2024 - Petr Fifka | Občanská demokratická strana

„Doposud se v souvislosti s HPV mluvilo převážně o rakovině děložního hrdla. Muži tak zůstávali stranou pozornosti. Přitom mohou být nejenom přenašeči HPV infekce, ale mohou také sami HPV asociovanou rakovinou onemocnět. Vnímám to jako závažné téma, o kterém musíme hovořit. Týká se totiž nás všech,“ vysvětluje místopředseda Výboru pro Poslanecké sněmovny PharmDr. Petr Fifka (ODS), organizátor a moderátor kulatého stolu s názvem **Rakovině lze předejít i očkováním. HPV se netýká jen žen, ale i mužů.**

Zcela zásadní je podle něj prevence. Rozvoji nemocí, které způsobuje lidský papilomavirus, lze totiž předcházet očkováním. *„Je třeba apelovat na rodiče, aby nechali očkovat nejenom své dcery, ale i syny. Včasná vakcinace jim poskytne účinnou ochranu před rozvojem onemocnění,“* zdůrazňuje PharmDr. **Petr Fifka**. *„Naším cílem je rakovinu způsobenou HPV v České republice zcela vymýtit nebo ji alespoň dostat na úroveň vzácného onemocnění. To se podařilo např. v Austrálii v případě rakoviny děložního hrdla. Předejdeme tak zbytečným úmrtím a zároveň snížíme náklady na zdravotní péči související s onkologickou léčbou, které stále rostou,“* dodává poslanec **Petr Fifka**.

Podle lékařů se v průběhu života s HPV infekcí setká až 80 % české populace. *„Imunitní systém se s ní většinou vypořádá, nicméně v řadě případů se z infekce může vyvinout rakovina či jiné HPV podmíněné onemocnění. U žen je to nejčastěji karcinom děložního hrdla, u mužů dominují nádory orofaryngu, tedy ústní části hltanu. Počet těchto pacientů neustále roste,“* říká doc. MUDr. **Milan Vošmik**, Ph.D., člen výboru České onkologické společnosti ČLS JEP. Zatímco v roce 2011 mělo podle onkologa rakovinu orofaryngu 23 % všech pacientů s nádory v oblasti ORL, o 5 let později už to bylo 27 % a v roce 2020 dokonce 30 %. *„Z nádoru jsme schopni zjistit, zda jej způsobil vir HPV, a dokonce umíme určit přesně kmen. HPV stojí za karcinomem ústní části hltanu z 60–80 %,“* vysvětluje doc. **Vošmik** a dodává, že nejčastější jsou rizikové HPV kmeny 16 a 18. Lékaři rozlišují typy HPV s nízkým rizikem vyvolání nádoru a ty s vysokým, které malignity způsobují.

„To, že víme, zda nádor vznikl kvůli HPV nebo z jiných příčin, nám pomáhá v následné léčbě. Pokud je nádor HPV pozitivní, má pacient větší šanci na vyléčení, než když je důvod vzniku karcinomu jiný – například kouření nebo konzumace alkoholu,“ doplňuje onkolog.

Snahou lékařů, patientských organizací a politiků je však především to, aby ženy a muži rakovinou vůbec neonemocněli a preventivně se naočkovali. *„Před několika týdny se mi ozval mladý, asi třicetiletý muž s tím, že mu našli rakovinu penisu způsobenou virem HPV. Kvůli léčbě bohužel o penis přišel a to mu sebralo chuť žít. Takových pacientů bude přibývat, a proto se chceme více zaměřit na mužské zdraví. Vyzveme muže nejenom k pravidelné kontrole varlat, ale i k očkování proti HPV,“* doplňuje Bc. **Michaela Tůmová**, místopředsedkyně výboru Hlasu onkologických pacientů. Organizace pomáhá jak pacientům s rakovinou, tak jejich příbuzným.

Zdravotní pojišťovny hradí očkování proti HPV od ledna letošního roku všem dívkám a chlapcům ve věku od 11 do 14 let (do 15. narozenin). Podle MUDr. **Hany Cabrnachové**, MBA, místopředsedkyně České vakcinologické společnosti ČLS JEP, je však v Česku proočkováno jen asi 50 % chlapců a 70 % dívek. *„Podle Světové zdravotnické organizace by přitom pro vymýcení HPV asociovaných karcinomů*

*bylo třeba proočkovat 90 % dívek a zvýšit proočkovanosť i u chlapců. Naším cílem by tedy měla být včasná vakcinace dětí. Vakcíny proti HPV jsou neúčinnější, pokud jsou podány předtím, než je osoba vystavena viru. Je třeba silně apelovat na rodiče a vysvětlit jim, proč by měli nechat očkovat nejen dcery, ale i syny – před nemocí ochrání nejen je, ale také jejich budoucí partnerky. Na prevenci je třeba dbát i poté, co „dětí“ přejdou do péče praktiků pro dospělé,” upozorňuje MUDr. **Cabrnochová**. Odborníci budou podle lékařky usilovat o to, aby zdravotní pojišťovny proplácely očkování proti HPV i dětem starším 14 let a také mladým dospělým, kterým v dětství tato šance z různých příčin unikla a pro které je přitom očkování stále účinné.*

*„Výsledky naší analýzy ukazují, že současná míra proočkovanosťi proti viru HPV přinese v případě jednoho ročníku dětí z hrazené kohorty 11–14 let dlouhodobé úspory ve výši přibližně 2,2 miliardy korun, které by jinak byly vynaloženy na léčbu onemocnění způsobených tímto virem. Kromě toho stát nepřijde o dalších 36,5 milionu korun z budoucích příjmů v důsledku předčasných úmrtí na rakovinu. Zvýšení aktuální proočkovanosťi populace, například doočkováním části starších adolescentů a mladých dospělých, by jednoznačně prohloubilo značné ekonomické, ale i zdravotní benefity vakcinačního programu proti lidskému papilomaviru,” říká doc. Dr. Rer. Nat. **Aleš Tichopád**, Ph.D., vedoucí týmu CzechHTA Fakulty biomedicínského inženýrství ČVUT v Praze.*

Jak odborníci na kulatém stole dále zmínili, z dat z klinických hodnocení a dalších dostupných analýz vyplývá, že má stále smysl očkovat také dospělé muže a ženy. Tedy ty, kteří se již s HPV infekcí setkali. Očkování totiž poskytuje ochranu proti širšímu spektru rizikových typů HPV a k nákaze může dojít v průběhu života opakovaně, různými typy viru. „Praktičtí lékaři jsou připraveni očkovat „na pojišťovnu“ registrované pacienty do 15. roku života, kterým vakcínu hradí zdravotní pojišťovny. Rádi bychom očkovali i starší děti a mladé dospělé, na ty se ale úhrada pojišťoven nevztahuje. Jsme také připraveni očkovat starší samoplátce a seznamovat je s riziky HPV infekcí v rámci preventivních prohlídek,” dodává předseda Sdružení praktických lékařů MUDr. **Petr Šonka**.

HPV:

HPV je zkratka pro lidský papilomavirus. Je jednou z nejčastějších sexuálně přenosných infekcí a týká se jak žen, tak mužů. Šíří se i při orálním sexu, mazlení nebo přes kontaminované předměty (ručníky). HPV infekce způsobuje až 98 % případů rakoviny děložního hrdla a 90 % případů genitálních bradavic. Podíl HPV infekce na karcinomech dutiny ústní a orofaryngu se celosvětově různí, u některých typů dosahuje až 80 %. Výskyt tohoto typu karcinomu stoupá, především u mužů – týká se jich více než čtyři z deseti nových případů rakoviny způsobených HPV.

Infekci nelze vyléčit, lze pouze utlumit její projevy, resp. onemocnění, které vyvolala. O pacienty se tak starají gynekologové, onkologové, dermatovenerologové, lékaři ORL, urologové a proktologové. Jedinou prevencí je očkování, u žen se při gynekologických prohlídkách ještě provádí v pravidelných intervalech screening karcinomu děložního hrdla, resp. test na detekci DNA HPV.

<https://www.ods.cz/clanek/25829-odbornici-u-kulateho-stolu-resili-jak-vymytit-rakovinu-nositeli-nebezpecnych-viru-jsou-i-muzi>